

En fænomenologisk undersøgelse af bevægelse i den specialpædagogiske undervisning på skolehjemmet Marjatta

Seminar om kvalitative metoder i bevægelses- og idrætspædagogisk forskning
Idrætshøjskolen Bosei, 29. november 2007

Forskergruppe:

Thomas Bille, Phd og lektor i CfP, UCSJ

Mette Schmidt, lektor i CfP UCSJ

Göran Krantz, phd. og underviser på UC Marjatta

Fænomenologisk metodologisk problem

Hvordan kan vi komme tættere på og beskrive et førstepersonsperspektiv ud fra en fænomenologisk tilgang til forskning?

Kort om bevægelsesprojektet



- Pilotprojekt på Skolehjemmet Marjatta for funktionsnedsatte børn og unge
- Holistisk tilgang til bevægelse i undervisningen (BIU): den fysiske betydning, det sociale samspil, de psykiske tilstande og det kognitive indlæringsmæssige.
- Undersøgelse af BIU fra et oplevet barneperspektiv
- En fænomenologisk forståelse af BIU (metodologi)
- Pædagogisk-didaktiske betydninger af BIU

Forskningsspørgsmål

- Hvilken betydning har bevægelse i undervisningen i Marjattas specialpædagogiske praksis for børnenes læring, trivsel og udvikling?
- Hvordan integreres bevægelse i undervisningen i Marjattas specialpædagogiske praksis?

Design og metode

Idé- og planlægningsfase (juni-november 2016)

- Udvælgelse: 6. og 7. klasse på Skolehjemmet Marjatta, mellem 6 og 7 børn i hver klasse

Dataindsamlingsperiode (november 2016)

- 10 observationsdage, 2 videooptagelser, 2 interviews af lærere

Analyse- og skriveperiode (december - januar 2017)

- Fænomenologisk metode: oplevelse og deskription af førstepersons-perspektivet (børnene), analyseworkshop med adjunkter

Observationer og interviews som primær data

- OBSERVATIONSGUIDE (elevers deltagelse i undervisning)
 - Deskriptiv dimension – beskriv hvordan bevægelse bruges i undervisningen: funktion, situation, formål, samspil. Dette bliver til situationsbeskrivelser.
 - Oplevelsesdimension - beskriv din egen oplevelse af det, der viser sig i børnenes levede bevægelse. Dette bliver til narrative fortællinger ud fra dine egne oplevelser af betydningsfulde øjeblikke og af det du oplever som betydningsfuldt for barnet.
- INTERVIEWS (lærere)
 - Beskriv en situation under undervisningen i disse dage som har gjort indtryk på dig – beskriv dine oplevelser af denne situation.
 - Hvad var væsentligt for dig i forhold til bevægelse i undervisningen under disse dage?
 - Hvad oplever du bevægelse udvikler hos børnene? Især i udvikling af motivation og handlekompetence – hvordan ser du på det i forhold til bevægelse?

Analysemetode

- Fænomenologisk-metodologisk tilgang:
 - Børnenes livsverden og levede liv
 - Oplevelse af undervisningen fra elevernes (og lærernes) førstepersonsperspektiv
 - Betydning af bevægelse i undervisningen
- Finde mønstre og sammenhænge i materialet (indlevelse i materialet – læse igen og igen) genkalde sig/ forestille sig situationer, forstå dem indefra
- Tematisering fremkommet gennem:
 - OPLEVELSESANALYSE: identificering af f.eks. betydningsfulde ord og sammenhænge som udsiger noget væsentligt om børnenes egen oplevelse
 - DESKRIPTIV ANALYSE: beskrivelsen af hvordan bevægelsens viser sig i situationen.

Opsamling på pilotprojektet: Temaer

Bevægelsen (i undervisningen) har betydning for elevernes:

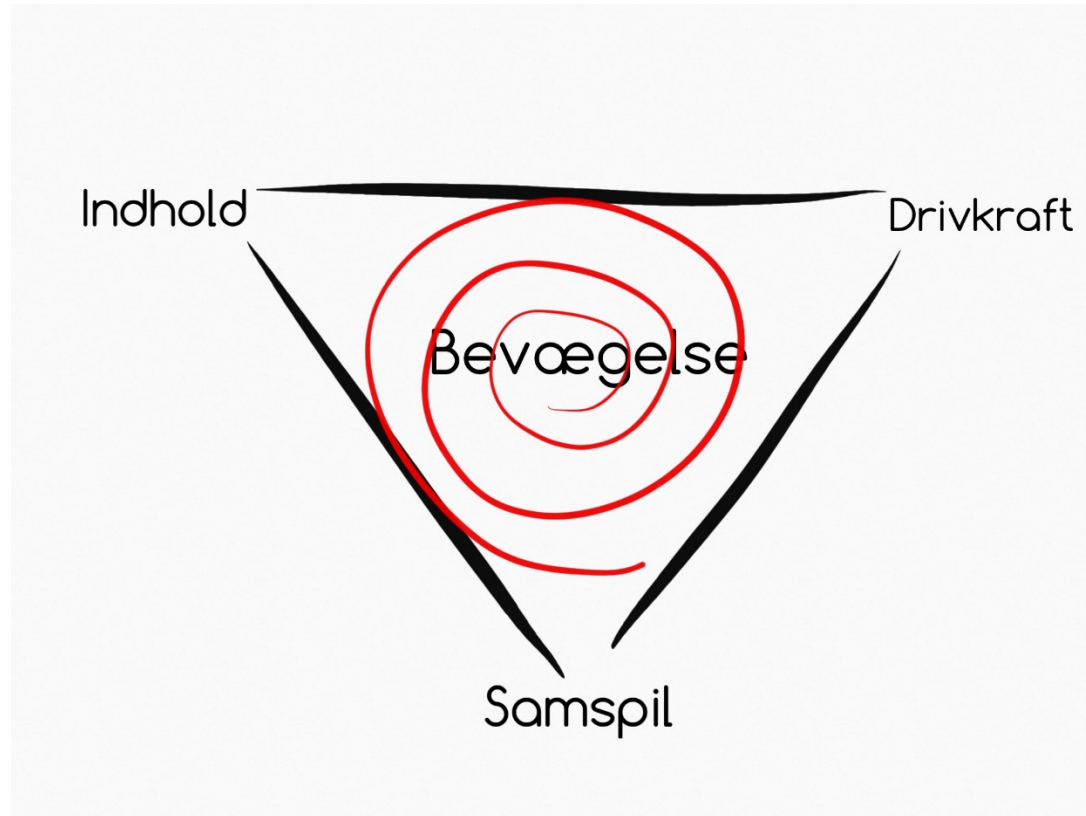
- Livsglæde, selvværd, trivsel
- Opmærksomhed, nærvær og koncentration
- Balance mellem dynamik og ro
- Motivation og Engagement

Generelt viser resultaterne at den dynamiske struktur i undervisningens forløb er grundlaget for at fange elevernes lyst til læring og egen aktivitet.

Bevægelsens holistiske betydning

- Fælles bevægelse: støtter den enkeltes deltagelse og åbner for at eleven kan deltage ud fra sine muligheder. Elevens motivation for at blive deltagende og inkluderet støttes i den fælles bevægelse.
- Den dynamiske struktur i undervisningen som helhed skaber ramme for bevægelsesaktiviteterne.
- Bevægelse bruges didaktisk og metodisk i mange pædagogiske situationer og kontekster i hovedfag og andre fag. Hele hovedfagsundervisningen sker i en rytmisk proces

Bevægelsen som primat



Bevægelse har udover det fysiske betydning for det sociale samspil, motivation og det kognitive indlæringsmæssige i undervisningen

Hvordan kan vi komme tættere på og beskrive et førstepersonsperspektiv?

- Stor forskel på observatørernes fremskrivning af observationer af adjunkter/nybegynder og forskere/eksperter
- Udfordrende at fastholde 1. personspektivet – hvad er forskerens oplevelse og hvad er barnets oplevelse i observationerne?
- Udfordrende ikke at tolke i processen og fastholde barnets oplevelsesdimension
- Validering af resultater – læreres (og børnenes) kommunikativ validering for forskningsprocessen? Kan vi komme tættere på den levede erfaring?
- Alternative undersøgelsesmetoder ud over de ”traditionelle”?